

ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲ

ਅਧਿਆਇ 7 ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਚਰਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਪਰਕਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਪੜਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਛੇ ਮੋਹਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਿਲਸਲੇਵਾਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਤਵੀਂ ਮੋਹਰ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਪਰ ਉਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਵੇਖੋ 8:1), ਉੱਥੇ ਉਹ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ “ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲ” ਜਾਂ ਇੱਕ “ਅੰਤਰ” ਕਿਹਾ: 144,000 ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਮੋਹਰ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਚਾਰੇ-ਪਾਸੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰ। ਅਧਿਆਇ 10 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਵਿਚ ਛੇਵੀਂ ਅਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਤੁਰਹੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅੰਤਰਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਧਿਆਇ 6 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ—ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਛੇਵੀਂ ਮੋਹਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮੋਹਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹੋਣ:

ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਪੰਜਵੀਂ ਮੋਹਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸ਼ਹੀਦ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਬੇੜਾ ਚਿਰ ਹੋਰ” ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (6:11)। ਕਿਉਂਕਿ ਛੁਟਕਾਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮੋਹਰ ਤੋੜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇੱਕ ਅਲਪ ਕਾਲ (“ਬੇੜਾ ਚਿਰ”) ਪੰਜਵੀਂ ਅਤੇ ਛੇਵੀਂ ਮੋਹਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਸਮਾਂ। ਅਧਿਆਇ 7 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਟ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ, ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ, ਚਾਰ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤਕ “ਧਰਤੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕਰਨ” ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਾ ਲਈ ਜਾਵੇ (7:3; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਪਰ, ਅਧਿਆਇ 6 ਵਿਚ, ਲਾਲ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਨੇ “ਧਰਤੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸੁਲਾਹ” ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ (6:4; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਅਤੇ ਕੁੱਲੇ ਘੋੜੇ (“ਪੀਲਾ,” KJV) ਦੇ ਸਵਾਰ ਨੂੰ “ਧਰਤੀ ਦੀ ਚੁਬਾਈ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਈ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ, ਕਾਲ ਨਾਲ, ਮਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦਿਆਂ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ” (6:8; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ “ਧਰਤੀ” ਦਾ “ਵਿਗਾੜ” ਚਾਰ ਘੋੜ ਸਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7 ਦੀ

ਮੇਹਰਬੰਦੀ ਘੋੜ ਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਧਿਆਇ 7 ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਹਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਆਇ 6 ਦੇ ਘੋੜ ਸਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇ. ਡਬਲਿਊ ਰੋਬਰਟਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

ਕਿ ਇਹ [ਚਾਰ] ਹਵਾਵਾਂ ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚਾਰ ਮੇਹਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਘੋੜਸਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਆਮਤ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਪਹਿਚਾਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜ਼ਕਰਯਾਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਆਮਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਚਾਰ ਘੋੜ ਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵਰਗ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਹਵਾਵਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜ਼ਕਰਯਾਹ 6:5)।¹

ਜੇਕਰ ਰੋਬਰਟਜ਼ ਸਹੀ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮੇਹਰਬੰਦੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੇਹਰ ਦੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ ਸੱਤ ਮੇਹਰਾਂ ਜਾਂ ਸੱਤ ਤੁਰ੍ਹੀਆਂ ਵਿਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਤੁਫਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਣ ਹਨ ਕਿ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਧਿਆਇ 6 ਦੀਆਂ ਖੇਡਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ ਕਿ “ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ 7 ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?” ਸ਼ਾਇਦ ਨਾਟਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ 6 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇੱਕ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੁਰਘਟਨਾਗ੍ਰਸਤ ਕ੍ਰੈਸਸੇਂਡੇ ਦੇ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੁਖਦਾਇਕ ਅੰਸ਼ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ – ਤਨਾਅ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਸੰਗੀਤ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 7 ਸ਼ਾਂਤ ਅੰਤਰਾਲ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਆਇ 6 ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ 6 ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ – ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫਿਕ (ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ) ਨਾਸ – ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਤਿਉੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ “ਪਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?” ਅਧਿਆਇ 7 ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ ਦੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ: 144,000 ਦੀ ਮੇਹਰ (ਆਇਤਾਂ 1-8) ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ (ਆਇਤਾਂ 9-17)।

144,000 ਦੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ (7:1-8)

ਧਰਤੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਸਵਰਗਦੂਤ (7:1-3)

ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਕੁੰਟਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਦੂਤ ਖਲੋਤੇ ਹੋਏ ਵੇਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਪੈਣਾਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੈਣ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਯਾ ਸਮੁੰਦਰ ਉੱਤੇ ਯਾ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਨਾ ਵਗੇ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੂਤ ਨੂੰ ਜਿਹ ਦੇ ਕੋਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮੋਹਰ ਸੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ਉੱਠਦਾ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਚੌਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਈ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਕਰਨ ਵੱਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਾਈਏ ਤੁਸੀਂ ਧਰਤੀ ਯਾ ਸਮੁੰਦਰ ਯਾ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਗਾੜ ਨਾ ਕਰੋ।

ਆਇਤ 1. ਅਧਿਆਇ 7 ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ (μετά τοῦτο, ਮੇਟਾ ਟਾਉਟੈ), ਜੋ “ਇੱਕ ਯੂਨਾਨੀ ਵਾਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ, ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲਾਇਨ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”² ਫਿਰ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਮੈਂ . . . ਚਾਰ ਦੂਤ ਖਲੋਤੇ ਹੋਏ ਵੇਖੇ। ਪੂਰੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵਿਚ, ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਖਾਸ ਕੰਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਇੱਕ ਸਵਰਗਦੂਤ ਨੂੰ “ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਇਖਤਿਆਰ” ਸੀ (14:18), ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ “ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਵਰਗਦੂਤ” ਸੀ (16:5)। ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਦੂਤ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਪੈਣਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬੁਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਸਟ ਦੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਰ, ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦਾਸ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਚਾਰ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ: ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੂਰਬ ਵਿਚ; ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮ, ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚ, ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਕੁੰਟਾਂ ਉੱਤੇ . . . ਖਲੋਤੇ ਹੋਏ ਵੇਖੇ। ਚਾਰ “ਕਾਇਨਾਤੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ,” ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਸੰਪੂਰਣ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ “ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਕੁੰਟਾਂ,” ਕੁਝ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਤੀ ਚਪਟੀ ਅਤੇ ਚਕੋਰ ਹੈ। ਜਦਕਿ, “ਅਬਰਾਹਾਮ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਬਦ ‘ਧਰਤੀ ਦੇ ਚੌਹਾਂ ਕੋਨਿਆਂ’ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।”³ ਵਾਰਨ ਡਬਲਿਊ. ਵਾਇਰਸਬੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਇਹ ਵਾਕ ‘ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਕੁੰਟਾਂ’ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਯਸਾਯਾਹ 11:12 ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰ” ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ “ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਿਕ” ਨਹੀਂ ਹੈ।⁴ ਜਦੋਂ ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ “ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੌਹਾਂ ਕੁੰਟਾਂ ਤੋਂ” (ਯਸਾਯਾਹ 11:12) ਖਿਲਰਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ, ਤਾਂ ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਹਰ ਸਥਾਨ ਤੋਂ” (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 11:11) ਤੋਂ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 7:2 ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ ਨੇ “[ਫਲਿਸਤੀਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ] ਚੌਹਾਂ ਖੂਜਿਆਂ” ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਬੀ ਦੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫਲਿਸਤੀਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਚਕੋਰ ਜਾਂ ਆਇਤਾਕਾਰ ਸੀ।

ਚਾਰ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਹਾਂ ਪੈਣਾਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੈਣ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਯਾ ਸਮੁੰਦਰ ਉੱਤੇ ਯਾ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਨਾ ਵਗੇ। ਇਹ ਪੈਣਾਂ ਵਿਨਾਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਸਨ, ਜੋ “ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ” (ਆਇਤ 2) ਅਤੇ “ਰੁੱਖਾਂ” (ਆਇਤ 3) ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਕਸਰ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਹਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 4:11, 12; 23:19; 49:36; 51:1; KJV); ਇੱਥੇ ਉਹ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰ ਹਵਾਵਾਂ ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ “ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਦੁੱਖ” ਦੇ ਆਉਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਚੱਕਰ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਲਈ ਇੰਡ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਆਪਣੇ ਪਟੇ ਤੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸਧਾਰਣ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਰੁੱਖ ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੁਬਾਰਾ 8:7 ਅਤੇ 9:4 ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 2. ਫਿਰ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੂਤ ਨੂੰ . . . ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ਉੱਠਦਾ ਵੇਖਿਆ, ਅਰਥਾਤ “ਪੂਰਬ ਤੋਂ” (NIV)। ਯਹੂਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦਯਾ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਣ ਪੂਰਬ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ: ਫਿਰਦੌਸ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 2:8), ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪਰਤਾਪ ਪੂਰਬ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 43:2), ਅਤੇ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵਿਚੋਂ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ।⁵ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡੇਰਹਾ ਅਤੇ ਹੈਕਲ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਸੀ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ਉੱਠਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਗਦੂਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਸਵਰਗ ਦੂਤ ਦੇ ਕੋਲ **ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮੋਹਰ** ਸੀ। ਬੁੱਤਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਜੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ “ਜੀਉਂਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਵਰਗਦੂਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੋਹਰ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। “ਪੂਰਬੀ ਸਮਰਾਟਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਸ ਮੋਹਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਲ-ਅਸਬਾਬ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲ-ਅਸਬਾਬ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰ ਕਰਦੇ ਸਨ”⁶ (5:1 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਹ ਮੋਹਰਾਂ ਅੰਗੂਠੀਆਂ ਦੇ ਛੱਲਿਆਂ ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 41:42; ਅਸਤਰ 3:10; 8:2), ਪਰ ਉਹ ਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈਂਡਲ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਸਵਰਗਦੂਤ ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਚੋਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ **ਭਈ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਕਰਨ ਵੱਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ।**

ਆਇਤ 3. ਸਵਰਗਦੂਤ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ, “ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਾਈਏ ਤੁਸੀਂ ਧਰਤੀ ਯਾ ਸਮੁੰਦਰ ਯਾ

ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਗਾੜ ਨਾ ਕਰੇ।” ਦਾਸ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (1:1 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਜਦੋਂ ਤਕ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖੋ।” ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤਕ ਜਲ ਪਰਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਛੱਡਿਆ ਸੀ (1 ਪਤਰਸ 3:20)।

ਮੋਹਰਬੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ (7:4-8)

“ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਮੈਂ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਚੁਤਾਲੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ:—^੧ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ।^੨ਰਊਬੇਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਗਾਦ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ,^੩ਆਸ਼ੇਰ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਨਫ਼ਤਾਲੀ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਮਨੱਸ਼ਹ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ,^੪ਸਿਮਓਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਲੇਵੀ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਯਿੱਸਾਕਾਹ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ,^੫ਜ਼ਬੂਲੁਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਬਿਨਯਾਮੀਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ।

ਆਇਤ 4. ਅਗਲੀਆਂ ਪੰਜ ਆਇਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੰਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਮੈਂ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਚੁਤਾਲੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ। ਰਸੂਲ ਨੇ ਆਪ 144,000 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਸੀ; ਪਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ।

ਆਇਤਾਂ 2 ਤੋਂ 8 ਦਾ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ “ਮੋਹਰ” ਹੈ: ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਸਵਰਗਦੂਤ ਦੇ ਕੋਲ “ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੋਹਰ” (ਆਇਤ 2; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਸਵਰਗਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ “ਧਰਤੀ ਯਾ ਸਮੁੰਦਰ ਯਾ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਗਾੜ” ਨਾ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਤਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ “ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ . . . ਮੋਹਰ” ਨਾ ਲਾਈਏ (ਆਇਤ 3; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। “ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ” ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ “ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਚੁਤਾਲੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਇੱਕ ਮੋਹਰ ਦਾ ਤਿਹਰਾ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (5:1 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ): (1) ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ (ਸਰੇਸ਼ਟ ਗੀਤ 8:6), (2) ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ (ਅਸਤਰ 3:12), ਅਤੇ (3) ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ (ਮੱਤੀ 27:66)। ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ “ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮੋਹਰ” ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ

ਕੀਤਾ: (1) ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਦਾਸ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਨ। (2) ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਮੋਹਰ ਸੁੱਧਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। (3) ਜਦਕਿ, ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿਚ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਤਾਂ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 9 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਨਰਕ ਦੀਆਂ ਟਿੱਡੀਆਂ ਨੂੰ “ਨਿਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ” ਵਿਗਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (9:4)।

144,000 ਦੇ ਮੋਹਰ ਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰੂਪ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 9:2-6 ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਅਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਛੇ ਜੱਲਾਦਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਿਆ। ਛੇਆਂ ਜੱਲਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ “ਇੱਕ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾਤ ਲਮਕਦੀ ਸੀ” (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 9:2)। ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ “ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚਾਲਿਓਂ ਲੰਘ . . . ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਓਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਆਹਾਂ ਭਰਦੇ, ਅਤੇ ਰੋਂਦੇ ਹਨ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਦੇਹ” (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 9:4)। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੱਲਾਦ ਪੂਰੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਤਰਸ ਕੀਤੇ “ਬੁੱਢਿਆਂ, ਗੱਭਰੂਆਂ, ਕੁਆਰੀਆਂ, ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਅਤੇ ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ” ਮਾਰ ਸੁੱਟਣ। “ਪਰ,” ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, “ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਜਾਓ” (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 9:6)। ਜਿਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੇ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਚ ਮੋਹਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਹ ਮੋਹਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ – ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ (1 ਰਾਜਿਆਂ 21:8), ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਘੁਰੇ ਨੂੰ (ਦਾਨੀਏਲ 6:17), ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਕਬਰ ਨੂੰ (ਮੱਤੀ 27:66) ਮੋਹਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਪਰ ਇੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮੋਹਰਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਣੀ-ਪਹਿਚਾਣੀ ਧਾਰਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਨਾਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 2:38; ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 5:32; ਗਲਾਤੀਆਂ 4:6) – ਅਤੇ ਇਸ ਆਤਮਿਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ “ਮੋਹਰਬੰਦ” ਕਰਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ “ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੁਸਾਂ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਬਚਨ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਚਾ ਭੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਵਾਇਦੇ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ” (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:13, 14; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ – 1:21, 22; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:30)। ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦਾ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3:16; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:14) ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਸੁੱਧਤਾ ਦਾ

ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:9), ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਲਾਭਦਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:11, 26)।¹⁷ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ – ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ – ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ? ਕੀ ਮੋਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਤੀਰ, ਭਾਲੇ, ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਵੇ? ਕੀ ਮੋਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੌਣਾਂ ਨੂੰ ਚਕਮਕ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸਖਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਹੱਤਿਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉੱਛਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ? ਕੀ ਮੋਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਰੋਧਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲੰਬਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਪਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ? ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤਜਰਬਾ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਮਸੀਹੀ ਜੀਵਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹਰੇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੇਖੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਸੀਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਹਨ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਧਿਆਇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (1:9; 2:10, 13; 3:10; 6:4, 6, 8-11)। ਇਸ ਲਈ, “ਕਿਸ ਅਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਖਾਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?”

ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਮੋਹਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹੈ: “ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਾਈਏ . . .” (ਆਇਤ 3; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵੇਖੋ 9:4; 14:1; 22:4)। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਈਸੂਰੀ ਲੇਗੇ ਹੈ। “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ” ਮੋਹਰ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਇਸ ਵਿਵਰਣ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੂਰੀ ਗੀਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੱਥੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੱਥਾ ਚੇਹਰੇ ਦਾ ਭਾਵਪੂਰਣ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਬਰਟ ਮੂਲਹੋਲੈਂਡ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੱਥਿਆਂ ਨੂੰ “ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਅਧਾਰ” ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਦੇ ਬਲ ਨੂੰ ਫੜਿਆ।¹⁸ ਮੋਹਰ ਦਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ “ਮੱਥਿਆਂ” ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ “ਸੁਰੱਖਿਆ” ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੋਹਰ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 6 ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਇਸਰਾਈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, “ਏਹ ਗੱਲਾਂ . . . ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਉੱਤੇ ਹੋਣ . . . ਤੁਸੀਂ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹੋ ਅਤੇ ਓਹ ਤੁਹਾਡਿਆਂ ਨੇੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤਵੀਤ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣ” (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 6:6, 8; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ – ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮੱਥਿਆਂ ਉੱਤੇ ਤਵੀਤ – ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਡਿੱਬੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਖਰੜੇ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (ਮੱਤੀ 23:5) – ਬੰਨ੍ਹ ਲਏ। ਪਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਕ

“ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਉੱਤੇ” ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੱਥਿਆਂ ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ “ਬੰਨਣ” ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਚਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੂਰੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 7 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਈ ਮੋਹਰਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਰੂਪਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਦਰਦਨਾਕ ਸਤਾਓ ਅਜੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 3:10)। ਇਸ ਲਈ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਸਤਾਓ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਨਿਕਲ ਸਕਣ (ਵੇਖੋ 2:10)। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 7 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ, ਹਿੰਸਕ ਹਵਾਵਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਸੀਹੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁਰੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਪੂਰੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੋਹਰਬੰਦ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਿੰਦੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ “ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਅਥਵਾ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਦਾਗ” ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ (13:16; ਵੇਖੋ 14:9; 20:4)। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ, “ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮੋਹਰ” ਦੀ ਤੁਲਨਾ “ਦਰਿੰਦੇ ਦੇ ਦਾਗ” ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (16:2; 19:20; ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਦਾਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਮ ਦੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੇਵਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੋਹਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਵਰਨਾ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਾਗੀਦ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ (2:10)।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਲੱਖ ਚੁਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰੰਭਕ ਸੈਵੰਥ ਡੇ ਐਡਵੈਂਟਿਸਟ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੇਵਲ 144,000 ਲੋਕ ਹੀ ਬਚਾਏ ਜਾ ਕੇ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਅੰਕ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮੂਹ ਯਹੋਵਾਹ ਵਿਟਨੇਸ ਹੈ, ਜੋ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 144,000 ਲੋਕ ਹੀ ਹੋਣਗੇ⁹ ਕਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁਣ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ 144,000 ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ 144,000 “ਪਰਮ ਸੰਤ” ਹੀ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ – “ਸਧਾਰਨ” ਸੰਤਾਂ-ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਸਥਾਪਿਤ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ

ਇੱਕ “ਅਵਨਾਸੀ, ਨਿਰਮਲ ਅਤੇ ਨਾ ਕੁਮਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਕਾਰ ਜੋ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ . . . ਧਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ” ਮਿਲੇਗਾ (1 ਪਤਰਸ 1:4; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਤੌਰ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। “ਬਾਰਾਂ” ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਅੰਕ ਹੈ, ਸੇ “144” (ਬਾਰਾਂ ਗੁਣਾ ਬਾਰਾਂ) “ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ” ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ “ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ” ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ “144,000” (144 x 1,000) “ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਸੰਪੂਰਨਤਾ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ, “ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ!”

“144,000” ਅੰਕ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਾਠ ਇਹ ਹੈ: ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਜਦ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ; ਉਸ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 14 ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੱਡੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਅਧਿਆਇ 14 ਵਿੱਚ 144,000 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਯੋਨ ਦੇ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਖਲੋਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ “ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਉਹ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ” (14:1)।

ਮੋਹਰ ਲਗਾਏ ਗਏ 144,000 ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰੀਮਿਲੇਨਿਏਲਿਸਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ 144,000 ਯਹੂਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਆਇਤਾਂ 9 ਤੋਂ 17 ਵਿਚਲੀ ਅਣਗਿਣਤ ਭੀੜ ਗੈਰਯਹੂਦੀ ਹਨ। 144,000 ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਹੈ:

1. ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸ ਗੋਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 722 ਈ.ਪੂ. ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਦੀ ਪਛਾਣ 70 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। 722 ਈ.ਪੂ. ਵਿੱਚ ਅੱਸੂਰੀਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀਆਂ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। 70 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਯਹੂਸਲਮ ਨੂੰ ਰੋਮੀਆਂ ਨੇ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਦੇ ਲੇਖੇ ਗੁਆਚ ਗਏ। ਅੱਜ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯਹੂਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਗੋਤ ਦੇ ਹਨ।

2. ਜਦ ਸਾਰੇ ਗੋਤ ਵਜੂਦ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਤਦ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਭਿੰਨ ਸੀ। ਇਹ ਅਣਹੋਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕੋ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ (12,000) ਯਹੂਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋਲ ਆਉਣਗੇ।

3. ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲਈ ਕੋਮੀ ਪਛਾਣ ਹੁਣ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁਝ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਵੱਡਾ ਦਾਤਾਰ ਹੈ” (ਰੋਮੀਆਂ 10:12); “ਨਾ ਯਹੂਦੀ ਨਾ ਯੂਨਾਨੀ, ਨਾ ਗੁਲਾਮ ਨਾ ਅਜ਼ਾਦ, ਨਾ ਨਰ ਨਾ ਨਾਰੀ ਹੋ ਸੱਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਸੱਭੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੋ” (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:28)। ਬਰਟਨ ਕੋਫਮੈਨ ਨੇ

ਲਿਖਿਆ,

ਇਸ ਬਾਰੇ, ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਗੱਤਬਾਤ ਵਿਅਰਥ, ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੋਲ ਬੀਰਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਡੱਚ ਲੋਕਾਂ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਜਪਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਕੌਮੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।¹⁰

ਆਇਤਾਂ 5-8. ਜੇਕਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਾਰਾਂ ਗੋਤ ਕੌਮੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਵੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਜਦ ਵੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਕਸਰ ਥੋੜਾ "ਪੇਚੀਦਾ" ਜਾਪਦਾ ਹੈ। 144,000 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖੇ ਹਨ:

ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮੇਹਰ ਲੱਗੀ। ਰਊਬੇਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਗਾਦ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਅਸ਼ੇਰ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਨਫਤਾਲੀ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਮਨੱਸ਼ਹ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਸ਼ਿਮਓਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਲੇਵੀ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਯਿੱਸਾਕਾਰ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਜ਼ਬੂਲਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ, ਬਿਨਯਾਮੀਨ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮੇਹਰ ਲੱਗੀ।

ਗੋਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸੂਚੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹੈ: ਯਹੂਦਾਹ, ਰਊਬੇਨ, ਗਾਦ, ਅਸ਼ੇਰ, ਨਫਤਾਲੀ, ਮਨੱਸ਼ਹ, ਸ਼ਿਮਓਨ, ਲੇਵੀ, ਯਿੱਸਾਕਾਰ, ਜ਼ਬੂਲਨ, ਯੂਸੁਫ਼, ਬਿਨਯਾਮੀਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਜਿਹੜੀ ਥਾਂ ਦਰਅਸਲ ਰਊਬੇਨ ਦੀ, ਪਲੇਠੇ ਦੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 35:22-26; ਗਿਣਤੀ 13:4-15; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 33:6-29)। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦਾਹ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯਿਸੂ ਇਸੇ ਸਾਰੀ ਗੋਤ ਤੋਂ ਸੀ (ਪਰਕਾਸ਼ 5:5)। ਨਾਲੇ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਵੀ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ "ਜਾਜਕੀ ਗੋਤ" ਸਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਗੋਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 18:20-24; ਯਹੋਸ਼ੁਆ 13:14)। ਕਿਉਂ ਜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਗੋਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਇਫਰਾਈਮ ਅਤੇ ਮਨੱਸ਼ਹ, ਨੂੰ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਬਾਰਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 7 ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਫਰਾਈਮ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ, ਦਾਨ, ਦਾ ਨਾਮ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 7 ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਈ ਲੋਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਨ ਅਤੇ ਇਫਰਾਈਮ ਦਾ ਨਾਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਉਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਨੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੋਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੂਰਤੀਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਨਿਆਈਆਂ 18:30; 1 ਰਾਜਿਆਂ 12:26-29)। ਕੁਝ

ਲੋਕ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੂਚੀ ਨੂੰ “ਸੁਧਾਰ” ਕੇ ਅਤੇ ਆਇਤਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਦਾਨ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਥਾਂ ’ਤੇ ਅਸਲ ਹਸਤਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ $\Delta\nu$ (“ਦਾਨ”) ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪਿਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ $M\nu$ (“ਮਾਨ”) ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ $M\nu\nu\sigma\sigma\eta$ (“ਮਨੱਸਹ”) ਲਿਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਤਥਾਕਥਿਤ “ਸੁਧਾਰ” ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਪਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ “ਫੇਰ-ਬਦਲ” ਸਾਡੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਇੱਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦ ਅਸਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।¹¹

ਤਾਂ ਫਿਰ, ਇਹ ਬੰਦ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਆਇਤ 3 ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੇਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਉਹ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦਾਸ” ਸਨ। 1:1 ਵਿੱਚ “ਦਾਸ” ਸ਼ਬਦ ਮਸੀਹੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 7:3 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹੋ ਹੈ। ਇਹ 144,000 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੇਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸਨ। ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਤਾਏ ਗਏ *ਮਸੀਹੀਆਂ* ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਹੋਣ ਜਾ ਗੈਰਯਹੂਦੀ, ਤਸੱਲੀ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 144,000 ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਕੇਵਲ *ਸ਼ਹੀਦ* ਹੋਏ ਮਸੀਹੀਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਰਪਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਫਮਨ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ:

ਇੱਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਮੁਕਟ ਇੱਕੋ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਦਿਲੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰੇ ਨਾਲ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਮਾਵਾਨ ਵੀ ਹੈ); ਪਰ ਸੁਭਾਵਕ ਮੌਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੰਮੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਬੜੇ ਧੀਰਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕਟ ਜਿੱਤਣਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਅਤੇ ਔਖਾ ਹੈ।¹²

ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ 144,000 ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਸਨ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਆਇਤਾਂ 4 ਤੋਂ 8 ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੂਲ ਪਾਠ ਵਿੱਚ *ਯਹੂਦੀ* ਗੋਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

1. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਮਸੀਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

2. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੀ ਇਸ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਕਲੀਸਿਯਾ ਆਤਮਿਕ ਇਸਰਾਏਲ* ਹੈ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 2 ਅਤੇ 3 ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, “ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਪਰ ਨਹੀਂ ਹਨ” (2:9; ਵੇਖੋ

3:9)। ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਸਰੀਰਕ ਯਹੂਦੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ (2:9 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਰੋਮੀਆਂ 2:28, 29 ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਵਿਖਾਲੇ ਮਾਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਉਹ ਸੁੰਨਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਾਸ ਦੀ ਵਿਖਾਵੇ ਮਾਤਰ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਯਹੂਦੀ ਉਹੋ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੁੰਨਤ ਉਹੋ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਨ ਦੀ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ . . .” (RSV)। ਕੇਵਲ “ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਅੰਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ” (ਰੋਮੀਆਂ 9:7; ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 9:6) ਯਹੂਦੀ ਹੁਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਬਰਾਹਾਮ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ” (ਰੋਮੀਆਂ 4:11; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3:7, 29)। ਅੱਜ ਕਲੀਸਿਯਾ ਨੂੰ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਇਸਰਾਏਲ” ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 6:16)। “ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੁੰਨਤੀ ਤਾਂ” ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ “ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ” (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:3; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

3. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸਿਯਾ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਇਸਰਾਏਲ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਕਲੀਸਿਯਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਕਲੀਸਿਯਾ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿੱਜ ਲੋਕ” ਹੈ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:14; ਵੇਖੋ ਤੀਤੁਸ 2:14) ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ “ਪਵਿੱਤਰ ਕੋਮ” ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 2:9)।

ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ (7:9-17)

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਭੀੜ (7:9-12)

ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਨਿਗਾਹ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਹਰੇਕ ਕੋਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ, ਉੱਮਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਜਿਹ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੇ ਅਤੇ ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੈ।¹⁰ ਅਤੇ ਏਹ ਵੱਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,— ਮੁਕਤੀ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ, ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਵੱਲੋਂ ਹੈ।¹¹ ਸਾਰੇ ਦੂਤ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਚੋਰਾਂ ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਖਲੋਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਓਹ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ।¹² ਅਤੇ ਬੋਲੇ,— ਆਮੀਨ! ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ, ਮਹਿਮਾ, ਬੁੱਧ, ਸ਼ੁਕਰ, ਮਾਣ, ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗੇ ਹੋਵੇ! ਆਮੀਨ।

ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੰਘਾਸਣ ਸੀ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਨ ਅਤੇ ਜੰਤੂ ਸਨ। ਅਧਿਆਇ 5 ਵਿੱਚ ਲੇਲਾ ਅਤੇ ਦੂਤ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ, ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭੀੜ ਖੜੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਗਿਣ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਭੀੜ ਕੌਣ ਹਨ? ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 144,000 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਮੂਹ ਹੈ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਆਇਤਾਂ 1 ਤੋਂ 8 ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। “ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ” ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਵਾਜਿਬ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਪਤਿਸਮਾ ਵੇਲੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ “ਮਰਨ ਤੋੜੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ” ਰਹੇਗਾ (2:10)। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਭੀੜ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ 144,000 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ:

ਕੁਝ ਲੋਕ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਸਮੂਹ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਸਮੂਹ ਗੈਰਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਪਰ 144,000 ਆਤਮਕ ਇਸਰਾਏਲ – ਕਲੀਸਿਯਾ – ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਬਚਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ (ਆਇਤ 4 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਇਹ ਭੀੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ “ਹਰੇਕ ਕੋਮ” ਵਿੱਚੋਂ ਬਚਾਏ ਗਏ ਹਨ (ਆਇਤ 9; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) – ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭਨਾਂ ਕੋਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਸਮੂਹ ਸਭਨਾਂ ਬਚਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਯਹੂਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਗੈਰਯਹੂਦੀ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵੋ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਦੋ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਖਿਆ 144,000 ਅਸਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਭੀੜ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭੀੜ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮੂਹ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇੱਕੋ ਹਨ।

ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚਲੇ ਦੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ (ਆਇਤਾਂ 1-8) ਮਸੀਹੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਨਾਸ ਦੀ ਅਨੁਗ੍ਰਿਹੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। 144,000 ਕਲੀਸਿਯਾ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ – ਭੂਤਕਾਲ ਦੇ, ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ – ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਮਸੀਹੀ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ: ਕੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ? ਦੂਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ (ਆਇਤਾਂ 9-17) ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: “ਹਾਂ!” ਇਹ ਭੀੜ “ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ” ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਆਈ ਸੀ (ਆਇਤ 14)। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ ਦੀ ਅਨੁਗ੍ਰਿਹੀ ਨੇ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪੁੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 144,000 ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਜੇਤੂ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਧਿਆਇ 7 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ “ਸਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਕਲੀਸਿਯਾ” ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ; ਆਖਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ “ਜੇਤੂ ਕਲੀਸਿਯਾ”¹³ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ

ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਇਤਾਂ 1 ਤੋਂ 8 ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਆਇਤਾਂ 9 ਤੋਂ 17 ਪੂਰਣ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਹਨ। ਰੋਬਰਟ ਮਾਉਂਸ ਨੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 7:9-17 ਨੂੰ “ਸੰਪੂਰਨ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਰਗੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਖਿਆ ਹੈ।”¹⁴ ਮੇਰਿਲ ਸੀ. ਟੇਨੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਆਇ “ਸਤਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਚਾਓ, ਸਮਰਪਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਛੁਡਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।”¹⁵ ਕੁਝ ਲੇਖਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 7:9-13 ਸੁਰਗ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ,¹⁶ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੇਖਕ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬੰਦ ਸੁਰਗ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਸੁਰਗੀ ਅਸੀਸ ਦਾ ਖੋੜਾ ਸੁਆਦ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ – ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਜ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦੀਆਂ ਸਨ, “ਜਦ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਹਮਣਾ ਰੋਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਰੋਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰ ਵੀ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕਮਾਤਰ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਦੀਵੀ ਨਿਵਾਸ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਓਗੇ।” ਇਹੋ ਬੰਦ ਹਰੇਕ ਮਸੀਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਲ੍ਹ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 9. ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਛੁਡਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਇਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਨਿਗਾਹ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਹਰੇਕ ਕੋਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ, ਉੱਮਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਜਿਹਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੇ ਅਤੇ ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੈ।

ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਜਿਹਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਵੇਖੀ। ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅੰਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਰੇਤ ਦੇ ਕਿਣਕਿਆਂ ਵਾਂਗੂ, ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਦੀ ਰੇਤ ਦੇ ਕਿਣਕਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਵੇਗੀ (ਉਤਪਤ 13:16; 15:5; 32:12)। ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਆਤਮਕ ਅੰਸ ਹਨ (ਰੋਮੀਆਂ 4:11; ਗਲਾਤੀਆਂ 3:29), ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੇਰਵਾ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਹਰੇਕ ਕੋਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਗੋਤਾਂ, ਉੱਮਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੇਲੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ “ਤੂੰ . . . ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਗੋਤ, ਭਾਖਿਆ, ਉੱਮਤ ਅਤੇ ਕੋਮ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਲਿਆ” (5:9 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਚਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਛੁਡਾਏ ਗਏ ਲੋਕ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ; “ਚਾਰ” ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਅੰਕ ਹੈ। ਬਚਾਏ ਗਏ

ਲੋਕ ਹਰੇਕ ਦੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ।

ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੀੜ **ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੈ**। ਸ਼ਬਾ ਦੀ ਰਾਈ ਨੇ ਸੁਲੇਮਾਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ, “ਧੰਨ ਹਨ ਤੇਰੇ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਧੰਨ ਹਨ ਏਹ ਤੇਰੇ ਟਹਿਲੂਏ ਜਿਹੜੇ ਸਦਾ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਖਲੋਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ” (1 ਰਾਜਿਆਂ 10:8)। ਉਹ ਲੋਕ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਵਧੇਰੇ ਧੰਨ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਤੇ ਹਨ।

ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ **ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੇ** ਹੋਏ ਸਨ। ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (3:4, 5; ਵੇਖੋ 3:18)। ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ “ਸੁਰਗ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ‘ਸ਼ਾਹੀ ਪਹਿਨਾਵਾ’ ਹਨ”¹⁷ (6:11 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈ। ਯਹੂਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਜਿੱਤ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਪਰਬ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਮੀ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ 23:34, 40; ਵੇਖੋ ਜ਼ਕਰਯਾਹ 14:16)। ਫਿਰ, “ਯਹੂਦਾ ਮਕਾਬੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ [ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ] ਰਾਜਾ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣ ਗਈਆਂ”¹⁸ ਯਿਸੂ ਦੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੀ ਦਾਖਲੇ ਵੇਲੇ ਲੋਕ “ਖਜੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਦਿੱਤੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ, ਹੇਸੰਨਾ! ਧੰਨ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ” (ਯੂਹੰਨਾ 12:13)।

ਆਇਤ 10. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਅਨੰਦ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ: **ਅਤੇ ਏਹ ਵੱਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, – ਮੁਕਤੀ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ, ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਵੱਲੋਂ ਹੈ**। ਮੁਕਤੀ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸੋਮਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹੈ। RSV ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਮੁਕਤੀ ਸਾਡੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਹੈ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਇਸ ਬੰਦ ਵਿੱਚ, **ਮੁਕਤੀ** ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੜਾਓ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। “ਮੁਕਤੀ” ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਅਤੀਤ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ (ਮਰਕੁਸ 16:16), ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਮੁਕਤੀ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 2:15; ਵੇਖੋ 1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7), ਜਾਂ ਸਦੀਪਕ ਕਾਲ ਲਈ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਸ ਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਜਿਹੜੀ “ਅੰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ” (1 ਪਤਰਸ 1:5)।

ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ σωτηρία (*ਸੋਟੇਰਿਆ*) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਮੁਕਤੀ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਚੰਗਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ NEB ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਜਿੱਤ” ਕਰਦੀ ਹੈ। ਛੁਡਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਆਂ ਸੰਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਆਂ ਵੈਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ ਹੈ – ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 11. ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਇਸ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ: **ਸਾਰੇ ਦੂਤ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਚੋਹਾਂ ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਖਲੋਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਓਹ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ।** ਇਹ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦਾ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। “ਜੇਕਰ ‘ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਿਆਂ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਪੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ’ (ਲੂਕਾ 15:10), ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀ ਅਨੰਦਮਈ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਸਾਰੇ ਛੁਡਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋਣਗੇ!”¹⁹

ਆਇਤ 12. ਇਹ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ, **ਆਮੀਨ! ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ, ਮਹਿਮਾ, ਬੁੱਧ, ਸੁਕਰ, ਮਾਣ, ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਹੋਵੇ। ਆਮੀਨ।** ਉਸਤਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇ “ਆਮੀਨ” ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (3:14 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਉਸਤਤ ਉਸੇ ਉਸਤਤ ਵਰਗੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਲੇਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (5:12 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। 5:12 ਅਤੇ 7:12 ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੰਨ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਹਨ: (1) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਵੱਖਰੀ ਹੈ; (2) 7:12 ਵਿੱਚ “ਧੰਨ” ਦੀ ਥਾਂ “ਸੁਕਰ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; (3) ਮੂਲ ਪਾਠ ਵਿੱਚ, 7:12 ਸੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ ਉਪਪਦ (“the”) ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ 5:12 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (4:11 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚੋਂ (7:13-17)

¹³ਓਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਭਈ ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੇ ਹਨ ਕੋਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ? ¹⁴ਫੇਰ ਮੈਂ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਪੁਛੂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ। ਤਾਂ ਓਨ ਮੈਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਏਹ ਓਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕੀਤਾ। ¹⁵ਇਸ ਕਰਕੇ ਓਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਮੋਹਰੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਹੈਕਲ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਦਿਨ ਉਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਣੇਗਾ। ¹⁶ਓਹ ਫੇਰ ਭੁੱਖੇ ਨਾ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਫੇਰ ਤਿਹਾਏ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਧੁੱਪ, ਨਾ ਕੋਈ ਲੂ ਓਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗੀ, ¹⁷ਕਿਉਂ ਜੇ ਲੇਲਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਅਯਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਦਿਆਂ ਸੇਤਿਆਂ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ ਪੂੰਝੇਗਾ।

ਉਸਤਤ, ਬਸਤਰ, ਖਜੂਰ ਦੀ ਟਹਿਣੀਆਂ ਅਤੇ 7:9-17 ਦਾ ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰੂਪਕ “ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਨੰਦਮਈ ਪਰਬ”²⁰ – ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਪਰਬ – ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪਰਬ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਕਨਾਨ ਜਾਣ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਾਢੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਬੰਦ ਦੇ ਕੁਝ ਵੇਰਵੇ ਇਸ ਪਰਬ ਦੇ

ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ:

ਬਸਤਰ: ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਪਰਬ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਪਰਬ ਦੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ: ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, “ਅਤੇ ਤੁਸਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਬਿਰਛਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਥਾਤ ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮੇਟੇ ਬਿਰਛਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਦੀ ਦਾ ਬੇਦ ਮਜ਼ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਤੁਸਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤੋੜੀ ਅਨੰਦ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ” (ਲੇਵੀਆਂ 23:40)। ਪੂਰੇ ਪਰਬ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖਜੂਰ ਦੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਹਿਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਉਸਤਤ: ਉਜਾੜ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਤੰਬੂ (ਜਾਂ ਡੇਰੇ): ਪਰਬ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਯਹੂਦੀ ਅਸਥਾਈ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਅਸਥਾਈ ਡੇਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂਆਂ (ਜਾਂ ਡੇਰਿਆਂ) ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੱਦਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਛੁਡਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ “ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ . . . ਤਾਣੇਗਾ” (ਆਇਤ 15) ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਣ (ਆਇਤ 16)।

ਜਲ ਦੇ ਸੋਤਿਆਂ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਣਾ: ਪਰਬ ਦੇ ਅੰਤਮ ਦਿਨ ਨੂੰ “ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਿਨ” ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 7:2, 37)। ਉਸ ਦਿਨ ਅਨੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਭਗਤ ਜਾਜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਲੋਆਮ ਦੇ ਕੁੰਡ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਜਾਜਕ ਜਲ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੇਲਾ ਵੀ ਛੁਡਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਦਿਆਂ ਸੋਤਿਆਂ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ” (ਪਰਕਾਸ਼ 7:17)। “[ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ] ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਿਨ,” ਜੋ ਕਿ ਜਲ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਯਿਸੂ ਨੇ “ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ” ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 7:38) ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, “ਜੇ ਕੋਈ ਤਿਹਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਵੇ ਅਤੇ ਪੀਵੇ” (ਯੂਹੰਨਾ 7:37)।

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰੂਪਕ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਪਰਬ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ 7:9-17 ਅਨੰਦਮਈ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ “ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ” ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਥੱਕੇ-ਟੁੱਟੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੰਗ ਦੇ ਫੱਟੜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ, ਅਨੰਦ ਮਗਨ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਸਨ।

ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਕਿੰਨੇ ਧੰਨ ਹੋਣਗੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਤੋਂ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਆਇਤਾਂ 13 ਤੋਂ 17 ਵਿਚਲੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਸੁਰਗ ਦਿਆਂ ਅਚੰਭਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਟਕੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ “ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ” ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਸੂਲ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ; ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਸੂਲ ਯੂਹੰਨਾ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਭੀੜ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਭੀੜ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਰਸੂਲ ਯੂਹੰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣ ਲੈਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਤਰਕ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਤਾ ਅਤੇ ਨਾਟਕੀ ਸੁਭਾਓ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਆਇਤ 13. ਓਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਭਈ ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੇ ਹਨ ਕੋਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਆਏ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੇਰਵਾ, ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੁੱਛਿਆ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ 5:5 ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਨਾਟਕੀ ਸੁਭਾਓ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਤਰ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਜਿਹੜੇ ਸਭਨਾਂ ਛੁਡਾਏ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ (4:4, 10 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਕਿਉਂ ਜੋ ਪਾਠ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲ ਕੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਸੂਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੇਵਲ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 14. ਯੂਹੰਨਾ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਐਲਬਰਟ ਬਾਲਡਿੰਗਰ ਨੇ ਉਸ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਸੂਲ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ:

ਰਸੂਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀ ਛਾਂ ਕਰਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਪਰ ਇੱਸ ਚਿੱਟੇ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਿਆਣ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਰਲਾਪ ਦੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ, ਪਾਪ ਦੇ ਲਾਲ ਰੰਗ, ਸ਼ਾਹੀ ਬੈਗਾਈ ਰੰਗ ਨੂੰ ਸਿਆਣਦਾ ਸੀ; ਉਹ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟ ਨੂੰ ਸਿਆਣਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ; ਪਰ ਇੱਥੇ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ, ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।²¹

ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ: **ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ।** ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ κύριος (*ਕੁਰਿਓਸ*), ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦਰਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਵੀ

ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 18:25-34; 25:11; 1 ਪਤਰਸ 3:6)।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸੀਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੁਡਾਏ ਗਏ ਲੋਕ ਸਦੀਪਕਤਾ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਗੇ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, “ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੇ ਹਨ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ?” ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਪ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: **ਏਹ ਓਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।** ਇਸ ਵਾਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ,” ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਦਿਨ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਈ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। NIV ਅਤੇ RSV ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਵਾਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਵਿੱਚੋਂ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ” ਵਜੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰੀਮਿਲੇਨਿਏਲਿਸਟ ਇਸ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਫੜੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ (ਸ਼ਾਬਦਿਕ) ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮੰਡਰਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ (ਜਿਹੜੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੈਪਚਰ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਣਗੇ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ (“ਕਲੇਸ਼ ਕਾਲ”)। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕ ਕਲੇਸ਼ ਕਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਕਲ ਆਉਣਗੇ। ਜਦ ਅਰੰਭਕ ਸਦੀ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, “ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ,” ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਅਰਥ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ: ਉਹ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਕਲੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਉਹ ਆਪ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਮੁਰਨੇ ਦੀ ਕਲੀਸਿਯਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, “ਵੇਖੋ, ਸ਼ਤਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸੁੱਟੇਗਾ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਪਰਤਾਏ ਜਾਓ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕ *ਬਿਪਤਾ* ਹੋਵੇਗੀ” (2:10; ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਫਿਲਦਲਫੀਏ ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ “ਪਰਤਾਵੇ ਦੇ ਓਸ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ “ਜੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਤਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ” (3:10)। ਲਾਲ ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਵਾਰ ਨੂੰ “ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਈ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸੁਲਾਹ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਸੁੱਟੋ ਅਤੇ ਇਹ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਮਾਰ ਘੱਤਣ” (6:4)। ਜਗਵੇਦੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਦਾਸ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਭਰਾ . . . ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਙੁ ਵੱਢੇ ਜਾਣਗੇ” (6:11)। ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, “ਵੱਡੀ ਬਿਪਦਾ,” ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਮ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਸਤਾਓ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਬੰਦ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੁੱਗ

ਦੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟਾਂ ਅਤੇ ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਯੂਨਾਨੀ ਕਿਰਿਆ ὀλιβω (ਥਲਿਬੋ), ਜੋ ਕਿ ਨਾਵ ὀλιβις (ਥਲਿਪਸਿਸ, “ਬਿਪਤਾ”) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਦਬਾਉਣਾ ਜਾਂ ਘੁੱਟਣਾ।” ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਣਕ ਜਾਂ ਜੌਂ ਨੂੰ ਪੀਸ ਕੇ ਆਟਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਇੱਥੇ ਹੇਠਲੇ ਅਡੋਲ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉੱਪਰਲੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੀਸੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦ ਇਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰਣਵਾਦੀ ਅਡੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਦਬਾਓ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।²²

ਬਾਈਬਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਪਤਿਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:24; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:1-5)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, “ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਹੈ” (ਯੂਹੰਨਾ 16:33), ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, “ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਬਿਪਤਾ ਸਹਿ ਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੜਨਾ ਹੈ” (ਰਸੂਲਾਂ 14:22)। ਐਡਵਰਡ ਮੈਕਡਾਵਲ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ “ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ – ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਲੋਕਾਂ – ਦੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤਜਰਬੇ” ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।²³

ਜਿਸ ਬੰਦ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਗ ਵਿਚਲੇ ਸੰਤ ਬਚ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਬਿਪਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਭਿਆਣਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

ਫਿਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸਿਆ ਜਿਹੜੇ ਭੀੜ ਨੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ: ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਲਹੂ ਨਾਲ ਧੋਤੇ, ਐਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪਕ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਪੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਗੰਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 64:6; ਜ਼ਕਰਯਾਹ 3:3-5), ਪਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ 7:14 ਵਿੱਚ ਗੰਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਧੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਐੱਸ. ਡੀ. ਗੋਰਡਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਯਿਸੂ ਕਿੰਨਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਰਸਾਇਣ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਹੈ! ਉਹ ਘੁੱਪ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕਦਮ ਚਿੱਟਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।”²⁴

ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸੁੱਧੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸਨ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਧੋਤੇ” ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਹੂ ਨਾਲ ਚਿੱਟਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।” ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨਾਨਿਯਾਹ ਨੇ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਉੱਠ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਧੋ ਸੁੱਟ” (ਰਸੂਲਾਂ 22:16; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਜਦ

ਤੇਬਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪਾਈ ਵਿੱਚ ਡੁਬਕੀ ਦਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਧੋਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 119:105) ਤਾਂ ਇਹ ਲਹੂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਸੁੱਧ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7)। “ਮਸੀਹ ਦੇ ਅਮੇਲਕ ਲਹੂ . . . ਜਿਹੜਾ ਨਿਹਕਲੰਕ ਅਤੇ ਬੇਦਾਗ ਲੇਲੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸੀ” ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੋਵੇ (1 ਪਤਰਸ 1:19)!

ਆਇਤ 15. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਮੋਹਰੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਹੈਕਲ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਦਿਨ ਉਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਣੇਗਾ। ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਵਾਂਗ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਵਾ ਲੱਗੇ ਚੋਗੇ ਪਹਿਨੀ ਲੋਕ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਚਿੱਟੇ ਬੱਦਲਾਂ ਉੱਤੇ ਸਦੀਪਕਤਾ ਲਈ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਵਜੂਦ ਬੜਾ ਉਬਾਊ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਗ ਇੱਕ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਥਾਂ ਹੈ – ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 22:3)। ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *λατρεύω* (*ਲਾਟ੍ਰੇਯੋ*), ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਉਪਾਸਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਾਧਨਾ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਅਰਾਧਨਾ ਲਈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰੋਮੀਆਂ 12:1 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਕਰਕੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਕਿ 7:15 ਰਾਤ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ 21:25 ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਰਾਤ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਹੋਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ।” ਪਰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲੋਂ ਰੂਪਕ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। “ਰਾਤ ਦਿਨ” ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਆਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, “ਹਰ ਵੇਲੇ, ਬਿਨਾ ਰੁਕੇ।” ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕ 7:15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੈਕਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ 21:22 ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਮੈਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੈਕਲ ਨਾ ਵੇਖੀ।” ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹੈਕਲ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ *ਇਮਾਰਤ* ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਸਗੋਂ ਸਾਰਾ ਸੁਰਗ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ (ਹੈਕਲ) ਹੋਵੇਗਾ, ਅਜਿਹਾ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਣੇਗਾ। KJV ਆਖਦਾ ਹੈ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਾਸ ਕਰੇਗਾ।” ਪਰਮੇਸੁਰ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਾਸ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਉਹ ਆਪਣਾ ਤੰਬੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਣੇਗਾ।” ਇਸ ਰੂਪਕ, ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਜਾਂ ਤੰਬੂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਣੇਗਾ, ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰੇਗਾ। RSV ਆਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚ

ਲੈ ਲਵੇਗਾ।”

ਆਇਤਾਂ 16, 17. ਫਿਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ: **ਓਹ ਫੇਰ ਭੁੱਖੇ ਨਾ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਫੇਰ ਤਿਹਾਏ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਧੁੱਪ, ਨਾ ਕੋਈ ਲੂ ਓਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗੀ।** “ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਤਮਕ ਤਾਪ ਦਾ ਪਰਮ ਸੰਤੋਖ” ਇਹੋ ਹੈ।²⁵ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ।

ਕਿਉਂ ਜੇ ਲੇਲਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਅਯਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ। KJV ਆਖਦਾ ਹੈ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਰਾਏਗਾ,” ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਕਿਰਿਆ *πομπάινω* (*ਪੋਇਮਾਇਨੋ*) ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਇੱਕ ਅਯਾਲੀ ਵਾਂਗੁ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ।” ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਚਰਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 10:11)। ਲੇਲੇ ਵੱਲੋਂ ਅਯਾਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਰੂਪਕ ਸਾਡੇ ਲਈ ਥੋੜਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਭੇਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭੇਡ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਰ ਕੌਣ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਲੇਲੇ ਵੱਲੋਂ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਰੰਭਕ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਝੁੰਡਾਂ ਵਿੱਚ “ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਭੇਡ” ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਅਯਾਲੀ ਹੋ ਕੇ ਯਿਸੂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ **ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਦਿਆਂ ਸੋਤਿਆਂ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ** – “ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਦੀ ਇੱਕ ਨਦੀ ਬਲੇਰ ਵਾਂਗੁ ਉੱਜਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਲੇਲੇ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ” (22:1)। ਆਇਤਾਂ 16 ਅਤੇ 17 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਯਸਾਯਾਹ 49:10 ਦਿਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯਹੂਦੀ ਅਸੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਤਨ ਪਰਤਦਿਆਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: “ਓਹ ਨਾ ਭੁੱਖੇ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਤਿਹਾਏ ਹੋਣਗੇ, ਨਾ ਲੂ, ਨਾ ਧੁੱਪ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇਗੀ, ਕਿਉਂ ਜੇ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਦਿਆਲੂ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਤਿਆਂ ਕੋਲ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਯਾਲੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੇਗਾ, ਲਈ ਜ਼ਬੂਰ 23; ਯਸਾਯਾਹ 40:11; ਯੂਹੰਨਾ 10:1-18 ਵੇਖੋ।

ਅਰਲ ਪਾਲਮਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿ

. . . ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜੇ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ . . . । ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਨਬੀ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ, ਜੋ ਗਲੀਲ ਵਿੱਚ, ਯਰਦਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀਆਂ ਨੋੜਲੀਆਂ ਕਠੋਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।²⁶

ਕੇਰੀ ਟੇਨ ਬੁਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਜਦ ਯਿਸੂ ਤੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜਦਾ ਹੈ ਉਹ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਤੇਰਾ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਯਿਸੂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।”²⁷

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ “ਸਾਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਕੋਮਲ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਵਾਕ” ਆਖ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ:²⁸ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ ਪੂੰਝੇਗਾ** (21:4 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਦੁੱਖ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ, ਹਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ, ਪੀੜਾ

ਦੇ ਹਰੇਕ ਅੰਬੂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪੂੰਝ ਦੇਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 25:8; 66:13)। ਇਹ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀ ਰੋਬਰਟ ਬਰਨਸ “ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਅੰਤਮ ਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਬੂਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ”²⁹ ਵਿਲਿਅਮ ਬਰਕਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਵਿਰਲਾਪ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੰਦ ਤੋਂ ਜਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ।”³⁰

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਅਧਿਆਇ 7)

ਅਧਿਆਇ 7 ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸਿਰਲੇਖ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: “ਇੱਥੋਂ ਸਦੀਪਕਤਾ ਵੱਲ,” “ਇਹ ਸਭ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਵੀ,” ਅਤੇ “ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ।” ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ 6 ਅਤੇ 7 ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਪਾਠ ਗਿਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ’ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਅਰੰਭ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਭਾਵੀ ਉਪ-ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: (1) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸਤਾਓ (6:1-11), (2) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ (6:12-17), (3) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ (7:1-8), ਅਤੇ (4) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਉਸਤਤ (7:9-17)। ਵੀਅਰਸਬੀ ਨੇ ਅਧਿਆਇ 6 ਅਤੇ 7 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਕੇ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ, “ਮੋਹਰਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ,”³¹ ਅਤੇ ਬਦਲਾ (6:1-8), (2) ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ (6:9-17), ਅਤੇ (3) ਛੁਟਕਾਰਾ (7:1-17) ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਇਆ।

ਰਵੱਈਆ (ਅਧਿਆਇ 7)

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਆਪ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਲ ਦੇਵੇਗਾ (ਅਫਸੀਆਂ 3:20)। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਰਤਾਵੇ ਸਾਡੇ ਸਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:13)। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਡੀ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਹੋਵੇ (ਰੋਮੀਆਂ 8:28)। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਤਾਂਹ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣਾ ਅਕਸਰ *ਰਵੱਈਏ* ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਗਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤੁਫਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ; ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਉਸੇ ਤੁਫਾਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਆਮ ਸੰਕਟਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰਸੂਲ ਪੌਲੂਸ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋ:

ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰਦੇ ਸਗੋਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੀ ਬਾਹਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨਾਸ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਨਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ

ਸਾਡਾ ਹੋਲਾ ਜਿਹਾ ਕਸ਼ਟ ਜਿਹੜਾ ਛਿੰਨ ਭਰ ਦਾ ਹੀ ਹੈ ਭਾਰੀ ਸਗੋਂ ਅੱਤ ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਸਦੀਪਕ ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦਿੱਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਣਡਿੱਠ ਵਸਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋ ਦਿੱਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਨਿੱਤ ਹਨ ਪਰ ਅਣਡਿੱਠ ਵਸਤਾਂ ਨਿੱਤ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਭਈ ਜੇ ਸਾਡਾ ਤੰਬੂ ਜਿਹਾ ਘਰ ਜਿਹੜਾ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੈ ਢਹਿ ਪਵੇ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਘਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਜੇ ਬਿਨਾ ਹੱਥ ਲਾਏ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:16-5:1)।

ਜਦ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ,

ਕਿਉਂ ਜੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਦਾ ਅਰਘ ਦੇਣ ਨੂੰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੂਚ ਦਾ ਨਗਾਰਾ ਵੱਜਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਡੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਦੌੜ ਮੁਕਾ ਛੱਡੀ, ਮੈਂ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਸਾਂਭ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੁਕਟ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਭੂ ਜੇ ਧਰਮੀ ਨਿਆਈ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਓਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਜਾਣਿਆ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:6-8)।

ਜੇਕਰ ਸਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਖੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਸਾਤ ਕਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣਾ ਲੈਣ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਤੁਫਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੇਗ ਨਾ ਸਕੇਗਾ। “ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵੱਲ ਡਟੇ ਰਹੀਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਿੱਤਾਂਗੇ!”

ਸੰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ (7:1-8)

7:1-8 ਦੇ ਪਾਠ ਲਈ ਕਈ ਸਿਰਲੇਖ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: “ਤੁਫਾਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ,” “ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?” ਅਤੇ “ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀ।” ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਟਕੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: “ਵਿਸ਼ਰਾਮ!” (ਜਾਂ “ਆਉ ਥੋੜਾ ਅਰਾਮ ਕਰ ਲਈਏ!”) ਅਤੇ “ਡਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।” ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਫ੍ਰੈਂਕਲਿਨ ਡਿਲੇਨੋ ਰੋਜ਼ਵੈਲਟ ਜੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ: “ਸਾਨੂੰ ਕੇਵਲ ਡਰ ਤੋਂ ਹੀ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ!”³²

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ (7:3, 4)

ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਭੁਤ ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ” (ਰਸੂਲਾਂ 10:34, 35; ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3:28)। ਪਰ, ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਮਨਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ “ਸਾਡੇ ਵੱਲ” ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 8:31; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ): ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਤਪਤ 6:8 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ “ਨੂਹ ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਹੋਈ” (ਜੇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹੋ ਗੱਲ ਮੂਸਾ, ਸਮੂਏਲ, ਦਾਊਦ, ਮਰਿਯਮ, ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਖੀ ਗਈ (ਕੁਚ 33:12; 1 ਸਮੂਏਲ 2:26; ਰਸੂਲਾਂ 7:46; ਲੂਕਾ 1:30; 2:52)। ਕਹਾਉਤਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਤੋਂ ਯਹੋਵਾਹ ਪਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ” (ਕਹਾਉਤਾਂ 12:2), ਅਤੇ ਜ਼ਬੂਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣਾ ਭੈ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰੀਝਦਾ ਹੈ” (ਜ਼ਬੂਰ 147:11)। ਇੱਕ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦੁਕਵਾਂ ਬੰਦ 1 ਪਤਰਸ 2:20 ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: “ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁੱਖ ਝੱਲ ਕੇ ਧੀਰਜ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਹੈ” (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 5:12; 30:5; 44:3; 106:4; ਕਹਾਉਤਾਂ 3:4; 8:35; 18:22; ਗਲਾਤੀਆਂ 1:10)।

ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਮਸੀਹੀ ਬਣਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। “ਵਿਸ਼ੇਸ਼” ਸ਼ਬਦ KJV ਅਤੇ NASB ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜੀ ਵਾਰ ਹੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 7:6 ਨੂੰ KJV ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ), ਪਰ “ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਂ ਵਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ” ਅਤੇ “ਪਵਿੱਤਰ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲਈ “ਵਿਸ਼ੇਸ਼” ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ – ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਕਸਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:11; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:21; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:11; 10:10; 1 ਪਤਰਸ 1:16; 2:5, 9)। ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਸਗੋਂ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ – ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਣਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ “ਮੋਹਰ” ਲਗਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:19 ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਸਾਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ: “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਧਰੀ ਹੋਈ ਪੱਕੀ ਨੀਂਹ ਅਟੱਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਭਈ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।” ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਨਹੂਮ 1:7; ਯੂਹੰਨਾ 10:14): ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ-ਬਾਹਰੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 6:8)। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵਾਲ ਹਨ (ਮੱਤੀ 10:30)। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋ!

ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੀੜ (7:9-17)

ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: “ਤੁਫਾਨ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਉੱਠਣਾ,” “ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨਜ਼ਾਰਾ,” ਜਾਂ “ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ।” ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ “ਬਾਕੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ”: ਪਹਿਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ (7:1-8) ਪਹਿਲਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਕਲੀਸਿਯਾ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ), ਪਰ ਦੂਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ (7:9-17) ਆਖਰੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਕਲੀਸਿਯਾ ਜੇਤੂ ਹੋਈ ਹੈ)। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਰਲੇਖ “ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਝੂ

ਨਹੀਂ" ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, "ਸੁਰਗ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਮਾਣਿਆ ਜਾਵੇ": ਸੁਰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਥਾਂ ਹੈ (ਮੱਤੀ 25:34; ਯੂਹੰਨਾ 14:2; ਪਰਕਾਸ਼ 21:27), ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 7:9-17 ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ: (1) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਸਿੱਖੇ (ਆਇਤ 9) – ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਸਿੱਖੇ (ਆਇਤਾਂ 10-12); (3) ਸ਼ੁੱਧ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਸਿੱਖੇ (ਆਇਤਾਂ 13, 14) – ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ; (4) ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਸਿੱਖੇ (ਆਇਤ 15); (5) ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਸਿੱਖੇ (ਸੰਪੂਰਨ ਬੰਦ)। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕਥਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: "ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਗ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਦਾ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਅਵਸਰ ਮਿਲਣਗੇ"³³ "ਯੂਹੰਨਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"³⁴

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੁਰਗ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? (7:9-17)

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ "ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਰਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਤਮ ਹੈ" (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 1:23)। ਕਿੰਨਾ ਉੱਤਮ? ਐਨਾ ਉੱਤਮ: ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਧਰਤੀ ਦਾ ਨੀਚਪੁਣਾ ਅਤੇ ਗੰਦਗੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇਗੀ; ਸਾਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਉਸਤਤ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਹਰੇਕ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਯਿਸੂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡਾ ਸਾਥੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਰੇਕ ਅੰਝੂ ਨੂੰ ਪੂੰਝ ਦੇਵੇਗਾ।

ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁਰਗ ਜਾਣ ਦੀ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਛਾ ਤੀਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ? ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ "ਆਪਣੇ ਬਸਤਰ ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕੀਤਾ" (7:14)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਤੁਫਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਕਲਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪਾਠ ਸਿਖਾਇਆ: ਜਦ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹੇ, ਹੜ ਆਵੇ, ਅਤੇ ਅਨੁਰੀ ਚੱਲੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਅਡੋਲ ਰਹੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 7:24-27)। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਪ ਲਹੂ ਦੇ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ 22:16), ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਲਹੂ ਨਿਰੰਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦਾ ਰਹੇ (1 ਯੂਹੰਨਾ 1:7)।

ਵੱਡੀ ਭੀੜ (7:9)

ਆਇਤ 9 ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਸਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੱਗੀ ਭੀੜ ਨੂੰ "ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੈਨਾ" (AB; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ "ਵਿਰਲੇ" ਲੋਕ ਹੀ ਸੈਂਤੇ

ਰਾਹ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ “ਜਿਹੜਾ ਜੀਉਣ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” (ਮੱਤੀ 7:14) – ਪਰ “ਵਿਚਲੇ” ਇੱਕ ਸਾਪੇਖ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਬਚਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਅੰਗਮਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: “ਕੇਵਲ ਮੈਂ ਅਤੇ ਤੈਂ ਹੀ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ . . . ਪਰ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸ਼ੰਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।”

ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਏਲੀਯਾਹ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਨਬੀ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਹੀ ਇਕੱਲਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹਾਂ” (1 ਰਾਜਿਆਂ 19:10, 14)। ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ “ਇਸਰਾਏਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਰੱਖ ਲਏ ਹਨ ਓਹ ਸਭ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਏ ਬਾਅਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਨਿਵੇ” (1 ਰਾਜਿਆਂ 19:18)। ਜਾਂ, ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ 7 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, “ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਜਿਹ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ” (ਆਇਤ 9) ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਲਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਜੇ. ਡਬਲਿਉ. ਰੇਬਰਟਸ, *ਦ ਪਰਕਾਸ਼ ਟੂ ਜੈਨ (ਦਿ ਅਪੋਕਲਿਪਸ)*, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੇਟੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਐਵਰੈੱਟ ਫਰਗੁਸਨ (ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1974), 70. ²ਡਬਲਿਉ. ਬੀ. ਵੈਸਟ, ਜੂਨੀਅਰ, *ਪਰਕਾਸ਼ ਯੂ ਫਰਸਟ ਸੈਂਚੂਰੀ ਗਲਾਸਸ*, ਸੰਪਾਦਕ ਬੋਬ ਪ੍ਰਿਚਰਡ (ਨੈਸਵਿਲ: ਗੋਸਪਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੰਪਨੀ, 1997), 69. ³ਐਚ. ਐਲ. ਏਲੀਸਨ, *1 ਪੀਟਰ – ਪਰਕਾਸ਼*, ਸਕਰਿਪਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਬਾਈਬਲ ਸਟਡੀ ਬੁਕਸ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1969), 57. “ਵਾਰਨ ਡਬਲਿਉ. ਵੀਅਰਸਬੀ, *ਦ ਬਾਈਬਲ ਐਕਸਪੋਜਿਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ*, ਜਿਲਦ 2 (ਵੀਟਨ, ਇਲਿਨੋਏ: ਵਿਕਟਰ ਬੁਕਸ, 1989), 590. ⁵ਜੀ. ਆਰ. ਬੀਸਲੇ-ਮੁਰੇ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼*, ਦ ਨਿਊ ਸੈਂਚੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਕਮੇਟੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਮੈਥਿਊ ਬਲੈਕ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1974), 142. ⁶ਹੇਮਰ ਹੇਲੀ, *ਪਰਕਾਸ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1979), 202. ⁷ਵੇਖੋ ਡੇਵਿਡ ਰੋਪਰ, “ਵਟ ਡਜ਼ ਦ ਹੇਲੀ ਸਪਿਰਿਟ ਡੂ?” *ਟ੍ਰੂ ਥ ਫਾਰ ਟੁਡੇ* 16 (ਸਤੰਬਰ 1995), 48-49. ⁸ਐਮ. ਰੇਬਰਟ ਮੁਲਹੋਲੈਂਡ, ਜੂਨੀਅਰ, *ਪਰਕਾਸ਼: ਹੇਲੀ ਲਿਵਿੰਗ ਇਨ ਐਨ ਅਨਹੇਲੀ ਵਰਲਡ*, ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਐਸਬਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਮੇਟੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਐਮ. ਰੇਬਰਟ ਮੁਲਹੋਲੈਂਡ, ਜੂਨੀਅਰ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਐਸਬਰੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1990), 181 (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ⁹ਵੇਖੋ ਐੱਡ ਸੈਂਡਰਸ, “ਪਰਕਾਸ਼ ਐਂਡ ਦ ਕਲਟਸ,” *ਵਿਸ਼ਨ ਆਫ ਵਿਕਟਰੀ: ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼* (ਸਰਸੀ, ਆਰਕੈਂਸਾ: ਹਾਰਡਿੰਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, 1992): 250. ¹⁰ਬਰਟਨ ਕੇਫਮਨ, ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਪਰਕਾਸ਼ (ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਫਰਮ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1979), 154.

¹¹ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਰੇ ਸਮਰਸ, *ਵਰਦੀ ਇਜ਼ ਦ ਲੈਬ* (ਨੈਸਵਿਲ: ਬ੍ਰੈਂਡਮੈਨ ਪ੍ਰੈਸ, 1951), 146-51 ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ¹²ਕੇਫਮਨ, 158. ¹³ਐਲਬਰਟਸ ਪੀਟਰਸ, *ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਇਨ ਦ ਪਰਕਾਸ਼ ਆਫ ਸੇਂਟ ਜੈਨ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1954), 125. ¹⁴ਰੇਬਰਟ ਐੱਚ. ਮਾਉਸ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼*, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ, ਸੰਪਾਦਕ ਐੱਫ. ਐੱਫ. ਬੁਸ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1977), 171. ¹⁵ਮੇਰਿਲ ਸੀ. ਟੈਨੀ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼*, ਪ੍ਰੋਕਲੇਮਿੰਗ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1963), 37. ¹⁶ਵੇਖੋ ਹੇਲੀ, 213. ¹⁷ਜੈਨ ਵਿਕ ਬੋਮੈਨ, *ਦ ਫਰਸਟ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਡ੍ਰਾਮਾ: ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼* (ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1955), 51. ¹⁸ਅਰਲ ਐੱਫ. ਪਾਲਮਰ, *1, 2, 3 ਜੈਨ ਐਂਡ*

ਪਰਕਾਸ਼, ਦ ਕਮਿਊਨਿਕੇਟਰਸ ਕਮੈਟੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਲੇਯਡ ਜੇ. ਓਗਿਲਵੀ, ਜਿਲਦ 12 (ਡਾਲਸ: ਵਰਡ ਪਬਲਿਸਿੰਗ, 1982), 182. ¹⁹ਮਾਊਸ, 172. ²⁰ਹੇਲੀ, 207.

²¹ਐਲਬਰਟ ਐਚ. ਬਾਲਡਿੰਗਰ, *ਪ੍ਰੀਚਿੰਗ ਫ੍ਰੋਮ ਪਰਕਾਸ਼: ਟਾਈਮਲੀ ਮੈਸੇਜੇਸ ਫਾਰ ਟ੍ਰਬਲਡ ਹਾਰਟਸ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਜ਼ੋਡਰਵਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1960), 38. ²²ਡੀ. ਟੀ. ਨਾਈਲਸ, *ਐਜ ਸੀਇੰਗ ਦਿ ਇਨਵਿਸਿਬਲ: ਏ ਸਟਡੀ ਆਫ ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼* (ਨਿਊ ਯੋਰਕ: ਹਾਰਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਸ, ਪਬਲਿਸ਼ਰਸ, 1961), 139. ²³ਐਡਵਰਡ ਏ. ਮੈਕਡਾਵਲ, *ਦ ਮੀਨਿੰਗ ਐਂਡ ਮੈਸੇਜ ਆਫ ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼* (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਬ੍ਰੈਡਮੈਨ ਪ੍ਰੈਸ, 1951), 99. ²⁴ਮਾਯਰ ਪਰਲਮੈਨ ਦੁਆਰਾ *ਵਿੰਡੋਜ਼ ਇਨਟੂ ਦ ਫਿਊਚਰ: ਡਿਵੈਸਨਲ ਸਟਡੀਜ਼ ਇਨ ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਪਰਕਾਸ਼* (ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ, ਮਿਜ਼ੂਰੀ: ਗੋਸਪਲ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1941), 77 ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ। ²⁵ਮਾਊਸ, 176. ²⁶ਪਾਲਮਰ, 184. ²⁷ਕੇਰੀ ਟੇਨ ਬ੍ਰੂਮ, *ਇਨ ਮਾਈ ਫਾਦਰਸ ਹਾਊਸ* (ਓਲਡ ਟੈਪਨ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਫਲੇਮਿੰਗ ਐਚ. ਰੇਵੇਲ ਕੰਪਨੀ, 1976), 192. ²⁸ਪਰਲਮੈਨ, 78. ²⁹ਬਾਲਡਿੰਗਰ, 38-39. ³⁰ਵਿਲੀਅਮ ਬਰਕਲੇ, *ਦ ਪਰਕਾਸ਼ ਆਫ ਜੌਨ, ਜਿਲਦ 2, ਸੋਧਿਆ ਸੰਸਕਰਨ, ਦ ਡੇਲੀ ਸਟਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼* (ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1976), 36.

³¹ਵੀਅਰਸਬੀ, 586-91. ³²ਜੌਨ ਬਾਰਟਲੈੱਟ, *ਬਾਰਟਲੈੱਟਸ ਫੈਮਿਲਿਅਰ ਕੋਟੇਸ਼ਨਸ*, ਸੰਪਾਦਕ ਜਸਟਿਨ ਕੈਪਲਾਨ (ਬੋਸਟਨ: ਲਿਟਲ, ਬ੍ਰਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, 1992), 648 ਵਿੱਚ ਆਖਿਆ ਗਿਆ। ³³ਪਰਲਮੈਨ, 77.

³⁴ਬਾਲਡਿੰਗਰ, 38.